

FAKE NEWS (FN a špatná logika (Seriál, č.2).

ŘEŠENÍ PŘÍKLADU Z MINULA:

P1 - na koronavirus umírají většinou lidé nad 60 let

P2 - já jsem ale mladší

Z - takže se bát nemusím

PRVNÍ POHLED: Podívám se na závěr a hned vidím, že jde hlavně o psychologii . Psychika je ovšem u každého jiná - někdo se bojí všeho, jiný si myslí, že ničeho. Mezi tím je široká škála a podle toho bude i každý brát tu "radu" jinak. Výraz "nemusím" ten závěr navíc i zlehčuje, je neurčitý (Mám se bát či nemám?). Ani logický rozbor tedy nebude moc přesný. Na druhé straně stačí, aby lidem v "mladší" kategorii dali noviny tuto falešnou jistotu, a výsledek je katastrofický. Obzvláště když se pak v tisku objeví už i zaměřené rady "starejme se tedy hlavně o ty mladší" či vyložené fejky "ve Španělsku už nemocnice starší lidi ani neberou". Přesto se zde o to pokusím:

LOGICKÝ ROZBOR:

PŘEDPOKLAD P1: "Většinou" by mělo znamenat "padesát jedna či více procent" či více. Pokud to není udáno přesně - tedy nejen procento, ale i místo, čas a navíc i zdroj zprávy - lze to brát jako šuškanu, ne jako fakt a takové tvrzení je nepoužitelné pro rozbor. To samo by stačilo vyloučit závěr jako nepravděpodobný (navíc výraz "většinou" nevyklučuje, že neumírají i mladší). Že může být takový předpoklad i úmyslně nepravdivý, je nasnadě. Je tu navíc podezření, že někdo tady vyrobil předem i závěr na míru

a to s nějakým skrytým úmyslem (že mu to zřejmě nějak prospěje).
Poznámka: Pozor na slova jako "většinou", "snad", "patrně",
"možná", "zřejmě", "pravděpodobně" a podobně - ta uvádějí
autoři oněch prohlášení jen jako alibi pro své tvrzení, ale tím také
nevědomky logicky podrážejí toto tvrzení. Takové výrazy jsou
totiž dobrým indikátorem, že může jít jen o tzv. novinářskou
"kachnu" či o úmyslný "fejk", tedy o vyloženou lež.

P2: Je naopak zřejmě pravdivé tvrzení - svůj věk znám a
opomeneme zde nikde neuvedený fakt, jak TĚŽCE ohrožuje
koronavirus ten který věk, nemohu ani zjistit, jak "dalece" se
mám bát :-)

ZÁVĚR Z: Je-li i jen jeden předpoklad neplatný (zde P1), je logicky
neplatný i závěr. Jsou sice případy, že závěr je navzdory logice v
realitě pravdivý, ale to je hlavně tím, že neznáme detailní fakta
nebo bylo vynecháno nějaké to P3 navíc, třeba to, které by nějak
upřesňovalo P1).

Na druhé straně opatrnosti nikdy nezbývá. A Hamletovská
otázka "bát se či nebát?" i zde nadále zůstává otázkou
nezodpovězenou :-).

=====

PŘÍKLAD PRO PŘÍŠTĚ (pro ty, co jsou zavřeni doma, ale i pro ty
ostatní :-)

P1 - ochranná rouška moc nepomáhá

P2 - ochranná rouška může i škodit

Z1 - nařízení nosit roušku bylo zbytečné,

Z2 - nařízení nosit roušky je chybné a mělo by se zrušit

Zde jsou dokonce závěry dva, rozeberte si tedy každý zvlášť.

(řešení a pokračování příště)